

PO NEUSPELH POGAJANJH V BRUSLJU

Gre za najhujšo krizo v zahodnem svetu

De Gaulle je zmagal, a je postal sam - Macmillan: „Ves svobodni svet je na naši strani, nas razume in podpira“ - Heath: „Pogajanja so bila prekinjena samo zaradi tega, ker so se bližala k srečnemu zaključku.“

Vsi poskusi, da bi predstavniki šestih držav-članic Evropske gospodarske skupnosti na pogajanjih v Bruslju dosegli sporazum o vstopu Velike Britanije v Skupno evropsko tržišče, so propadli. Zastopnik Francije je kljub prizadevanjem vseh ostalih predstavnikov (Italije, Zahodne Nemčije, Belgije, Nizozemske in Luksemburga) nepopustljivo vztrajal pri svojem stališču in s tem prevzel nase vso odgovornost za neuspeh razgovorov, katerih izid bi moral pomeniti važen in morda odločilen korak na poti k uresničevanju Združene Evrope.

Zgodilo se je to, kar je 14. januarja napovedal glavni in najbrž edini krivec poluma v Bruslju — general De Gaulle, in sicer da bo njegova vlada kratkomalo preprečila priključitev Velike Britanije SET-u, češ da za to »še ni zrela.«

ZAVRNJEN KOMPROMIS

Zastopniki držav Evropske gospodarske skupnosti so na tem zasedanju predvsem razpravljali o predlogu, ki ga je postavila Zahodna Nemčija in ki ga je predsedniku De Gaullu že obrazložil kancler Adenauer ob svojem nedavnem obisku v Parizu. Nekateri so bili celo mnjenja, da je De Gaulle to kompromisno rešitev sprejel, samo da je mogel skleniti pogodbo o tesnem sodelovanju in zavezništvu med Francijo in Zahodno Nemčijo.

V resnici pa ni bilo tako. Zahodnonemški kompromis je predvideval, naj Evropska komisija, ki je stalen organ SET-a, naredi natančen seznam vprašanj, ki so jih z angleškimi predstavniki že rešili, navede vrsto ostalih spornih točk in hkrati nakaže možnost rešitve.

Toda medtem ko so zastopniki petih držav zahtevali, naj omenjena komisija zaključí svoje delo v treh tednih in naj se v naslednjih 10 dneh prične novi razgovori z Veliko Britanijo, je francoski zunanji minister Couve de Murville vztrajal na stališču, naj se komisija bavi le s tehnično-gospodarskimi problemi, češ da so le vlade pristojne sklepati, ali in kdaj se bodo pogajanja nadaljevala. »Če hoče Velika Britanija — je dejal, — postati član Skupnosti, naj sprejme pogoje, ki jih določajo Rimske pogodbe (o ustanovitvi SET-a), brez kakršnihkoli sprememb v svojo korist.«

S tem je jasno povedal, da Francija odklanja vsak kompromis. In tako se je zasedanje končalo.

ODMEV PO SVETU

Vest o dokončni prekinitvi razgovorov v Bruslju je imela velik odmev v vsem zahodnem svetu. Voditelj britanskega odpisništva na pogajanjih — Heath je med drugim dejal: »Danes nam je bilo sporočeno, da se ne moremo in niti ne smemo pogajati. Zakaj nam Francija ni tega prej sporočila? S tem bi vsaj prihranili mesece nekoristnih in utrudljivih pogajanj. Med razgovori se je moralo nekaj spremeniti, da se naša prošnja za vstop v SET zavrže, medtem ko je Danska prav te dni bila povabljen, naj se kot polnopravni član vključi v Evropsko skupnost.«

»V resnici se je stanje v zadnjih 15 mesecih (očkar trajajo pogajanja) samo zboljšalo. 240 milijonom Evropejcev je znano, kakšne pogoje sprejema Velika Britanija, kot jim je tudi znano, da so bila sedanja pogajanja prekinjena samo zaradi tega, ker so se bližala k srečnemu zaključku.«

Britanski ministrski predsednik Macmillan pa je v parlamentu dejal: »Zavest, da je pet zaveznikov Pariza na naši strani in da nas ves svobodni svet razume in podpira, ni ponižujoča.«

Prekinitve pogajanj so obžalovali tudi zahodnonemški predstavniki, zlasti podkancler Erhard in zunanji minister Schröder. V Bonnu je voditelj socialnih demokratov Ollenhauer med drugim izjavil: »Neuspeh konference v Bruslju predstavlja hud udarec za enotnost Evrope in za atlantsko solidarnost. Neuspeha je kriv predsednik De Gaulle.« Voditelj liberalcev Mende pa je dejal, da bo »prekinitve pogajanj imela svoje posledice pri vsej evropski in atlantski politiki.« »Liberalci — je nadaljeval — so toliko bolj razočarani, ker je kancler Adenauer v zadnjem poročilu parlamentarni komisiji za zunanjepolitična vprašanja dal razumeti, da bo konferenca v Bruslju odložena in ne dokončno prekinjena. Novi položaj bo lahko vplival na rok za potrditev sporazumov o francosko-nemškem sodelovanju.«

Kot prizačeti državniki tako tudi mnogi politični opazovalci ugotavljajo, da so neuspehi razgovori v Bruslju povzročili v zahodnem svetu eno najhujših in najbolj nevarnih kriz v vsej povojni zgodovini. V Bruslju je zmagal De Gaulle, kar mu je bilo omogočeno, ker v okviru SET-a velja

(Nadaljevanje na 2. strani)

Furlanija - Julijska krajina postala stvarnost

V sredo je rimski senat dokončno izglasoval ustavni zakon o deželi Furlaniji-Julijski krajini. Ker je za zakonski predlog glasovalo tako v senatu kot že prej v poslanski zbornici več kot dve tretjini senatorjev in poslancev, se o njem ne more razpisati referendum, temveč bo postal veljaven, kakor hitro bo objavljen v Uradnem listu.

S tem je bil tudi končno izveden 116. člen ustave, ki predvideva za Sicilijo, Sardinijo, Dolino Aoste, Tridentinsko-Južni Tirol in Furlanijo-Julijsko krajino ustanovitev avtonomnih dežel s posebnim statutom.

Parlament mora sedaj za Furlanijo-Julijsko krajino še izglasovati volilni zakon, ki bo med drugim določil število deželnih svetovavcev, nakar bodo razpisane volitve. Ker gre za navaden zakon, je postopek bolj enostaven, tako da bi ga parlament lahko odobril še v tej zakonodajni dobi, čeprav se bo ta dejansko zaključila že prihodnji mesec.

Doslej pa še ni popolnoma gotovo, če bosta senat in poslanska zbornica odobrila volilni zakon pred svojim razpustom, ker se stranke vladne večine še niso zedinile o najvažnejših določilih volilnega zakona. Po nekaterih vesteh bo deželni svet štel 61 svetovavcev, izvoljenih v petih volilnih okrožjih. Po drugih vesteh bi poleg teh okrožij bilo ustanovljeno še deželno okrožje, pri katerem bi prišli v poštev ostanki, tako da bi tudi manjše politične skupine imele nekaj možnosti, da dobe kakega svetovavca. Toda, kot smo že omenili, doslej še ni jasno, kako bodo stranke to vprašanje rešile.

Zgodi pa se lahko, da bomo na ozemlju Furlanije-Julijske krajine hkrati volili poslance, senatorje in deželne svetovavce, kar postavlja vse politične stranke pred odgovorne naloge. To velja zlasti za slovenske politične skupine, ki bodo morale do vseh teh problemov pravočasno zavzeti svoje stališče.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 3. februarja, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenske narodne pesmi; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Razbojnik Mucifej«, pravljica (Fr. Blaž), igrajo člani RO; 12.00 Slovenska nabožna pesem. Cerkveni zbor iz Jazbin; 12.15 Vera in naš čas; 14.45 Vokalni kvintet Zarja; 17.00 Za smeh in dobro voljo (Danilo Lovrečič); 21.00 Iz slovenske folklorne: »Pratika« (Niko Kuret); 21.25 Sodobna simfonična glasba.

• PONEDELJEK, 4. februarja, ob: 12.00 Iz slovenske folklorne: »Pratika« (Niko Kuret); 18.00 Altistka Marija Bitenc. Na sporedu so samospjevi Grečianinova, Franza in Liszta; 18.30 Glasba in glasbeniki v anekdotah: »Frederic Chopin« (Dušan Pertot); 19.00 Radijska univerza — Aljoša Vesel: Avtomobil. »Uvodna beseda: Zgodovinski in statistični podatki«; 20.30 Riccardo Zandonai: Franceca iz Riminija, tragična opera v 4 dej.

• TOREK, 5. februarja, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Italijanščina po radiu (dr. Janko Jež); 18.30 Josip Slavenski: Orientalna simfonija za soliste in zbor, II. del. Orkester Beograjske filharmonije dirigira Živojin Zdravković. Solisti: tenorist Dušan Cvejič, baritonist Dušan Popovič, basist Zarko Cvejič in altistka Melanija Bugarinovič; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Roman v nadaljevanjih. Nikolaj Vasiljevič Gogolj: »Taras Bulba« (Vladimir Levstik - Josip Tavčar); 22.00 Znanost in tehnika — Slavko André: »Bodoči razvoj letal X-15«.

• SREDA, 6. februarja, ob: 12.00 Zgodovinske zanimivosti; 18.00 Z zborovskih natečajev »Antonio Illersberg«; 18.30 Italijanski sodobni skladatelji; 19.00 Higiena in zdravje, s posvetovalnico dr. Milana Starca; 20.30 »Nagelj s pesnikovega groba« (Avgust Senoa - Alojzij Bolhar - Jurij Slama), igrajo člani RO; 22.00 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja.

• ČETRTEK, 7. februarja, ob: 12.00 Roman v nadaljevanjih. Nikolaj Vasiljevič Gogolj: »Taras Bulba« (Vladimir Levstik - Josip Tavčar); 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Ludwig van Beethoven: Kvartet za godala št. 13 v B-duru, op. 130; 19.05 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu (Ivan Artač); 20.30 Simfonični koncert. Približno ob 21.40 Tržaško kulturno življenje — Karlo Sancin: »Profil skladatelja Antona Hajdriha«.

• PETEK, 8. februarja, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Flautist Bruno Dapretto. Francis Poulenc: Sonata; 18.30 Tržaški skladatelji: »Karel Boštjančič« (Dušan Pertot); 19.00 Radijska univerza — Widar Cesarini Sforza: O pojmu pravice in njegovi zgodovini — »Dvojni obraz pravice«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Iz pesniških gaiev: »France Prešeren v pesmih svojih častilcev« (Vinko Beličič); 21.20 Lucijan Marija Škerjanc: »Sonetni venec«, kantata v treh delih za soliste in orkester. Solisti: tenorist Rudolf Franc, baritonist Samo Smerkolj, basist Tomislav Neralič. Orkester Slovenske filharmonije dirigira Samo Hubad.

• SOBOTA, 9. februarja, ob: 12.00 Po širnem svetu; 13.30 Plošče prvič v oddaji; 14.40 Jugoslovanske ritmične popevke; 15.30 »Menehmi«, komedija v petih dejanjih s prologom (T. M. Plautus - Martin Jevnikar), igrajo člani RO; 17.20 II. Vatikanski koncil. Poročila in komentarji o Vesoljnem cerkvenem zboru; 18.00 Sodobna slovenščina; 19.00 Družinski obzornik; 20.40 Slovenski okteti; 21.00 Za smeh in dobro voljo (Danilo Lovrečič); 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Peter Iljič Čajkovski: Simfonija št. 2 v c-molu, op. 17, imenovana »Mala Rusija«.

TEDENSKI ROZODARČEK

3. februarja, nedelja: Blaž, Blaženka
4. februarja, ponedeljek: Bojana, Andrej
5. februarja, torek: Agata, Anda
6. februarja, sredo: Dora, Dorislava
7. februarja, četrtek: Ksenija, Neda
8. februarja, petek: Janez, Vanek
9. februarja, sobota: Polona, Apolonija

Spet iskra pod pepelom

V britanskih kolonijah na Severnem Borneu, v Sarawaku in sultanatu Bruneju se je angleškemu padalcem komaj posrečilo, da so potlačili upor domačinov, ki je izbruhnil 8. decembra. Uporniki, podpirani od Indonezije in Filipinov, so se razbežali in poskrili v neprodorni džungli. Plamen upora pa še ni pogašen.

Britanska vlada bi namreč rada pridružila svoj del otoka Bornea na novo se snujoči zvezni državi Malaysiji. Njej naj bi pripadal poleg Malajskega polotoka in Singapurja tudi Severni Borneo. Indonezija pa bi rada ta del otoka zase. Poleg nje je pa zdaj priglasila svoje zahteve po tem največjem malajskem otoku tudi sosedna republika Filipini. Obe podpirata na skrivaj čomače upornike proti Angležem, ki so v nevarnosti, da zgube še zadnja kolonialna oporišča na Daljnem Vzhodu.

POSLANSKI PREJEMKI

Za bodočo poslansko zbornico se pripravlja zakon o novih prejemkih poslancev. Danes imajo člani poslanske zbornice po 430 tisoč lir na mesec in dodatek 65 tisoč lir mesečno »za stroške«. Novi načrt predvideva nekaj poviška, odbitke za davke in avtomatično zvišanje plač v sorazmerju z naraščanjem cen.

Po novem zakonu bodo senatorji in poslanci prevedeni v tretji plačilni razred državnih nameštencev. Plača in dodatki za stroške bodo znašali z odbitki 597 tisoč na mesec.

»SRCNO PRIJATELJSTVO«

V ponedeljek je izjavil bivši predsednik Katange Čombe, da ga veže z osrednjo vlado Konga prav pristržno prijateljstvo. Pripravljen je sodelovati s predsednikom Ileo, s katerim da se prav dobro razumeta.

Kako dobro se razumeta, je pokazala preiskava v Narodni banki Katange. Osrednja vlada je računala, da bo našla v zakladnici zaloge denarja. Upanje je bilo povsem razumljivo, saj je katanška vlada prejela vsako leto od rudniške družbe »Unione Minière« po 30 milijard lir za najemnino in davke. Uradna preiskava v banki je pa našla samo 116 dolarjev in 18 centov. Iz računskih knjig so ugotovili, da je zvit Čombe naredil čudež in je neznanokam zginila iz blagajne nič manj kot ena milijarda in pol lir. Kot kafa so zginili tudi zlati cekini v vrednosti več milijonov lir. Čombe pa dela nedolžen obraz in se čudi, kako da se je toliko milijard spremenilo v nič.

Profesorski izpiti

V februarju se bodo začeli v Trstu habilitacijski izpiti za profesorje srednjih šol. Dne 1., 2. in 4. februarja so na sporedu pismene naloge iz italijanščine, latinščine in grščine (I. razred: slovstvene vede).

Dne 5. februarja se pa začno pismeni izpiti iz slovenščine (IX. razred: slovenski jezik in slovstvo). Izpiti se bodo pričeli ob 7.45 na sedežu znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v ulici Lazzaretto Vecchio. Izpitno komisijo za ta razred sestavljajo: univ. prof. Bruno Meriggi kot predsednik ter prof. Janko Jež in prof. Rado Bednarik kot komisarja.

ITALIJANSKI PRORACUN

Ministrski svet v Rimu je odobril državni proračun za leto 1963-64. Postavke izkazujejo 5.265 milijard dohodkov in 5645 milijard izdatkov. Primanjkljaja bo torej 389 milijard. Sliši se kot precejšnja številka, a je treba pripomniti, da tudi ta primanjkljaj ni dosti večji kot prejšnja leta.

Zakladni, finančni in proračunski ministri so na seji obrazložili posamezne postavke. Ena šestina javnih izdatkov se porabi za šolstvo. V nekdanjih časih je tolikšen odstotek požrla vojska. Večje dohodke pa ima država predvsem zaradi višje zmogljivosti davkoplačevalcev in zaradi izboljšanja načina glede obdavčljivosti državljanov.

SEMINAR V KOPRU

Danes se je začel v Kopru drugi seminar za profesorje, učitelje in dijake italijanskih šol v Koprščini in Bujščini. Na seminarju, katerega glavni namen je izpopolnjevanje profsorskega in učiteljskega kadra v italijanskem jeziku in v vsem, kar je z njim v zvezi, bo predavalo 12 profesorjev z italijanskih vseučilišč in drugih znanstvenih zavodov. Na sporedu je 40 predavanj. Seminar se bo zaključil 11. februarja.

Poglobljene kulturne stike med italijansko manjšino v Jugoslaviji in njenim matičnim narodom je treba vsekakor samo pozdraviti, saj bodo gotovo znatno pripomogli k obstoju in nemotenemu razvoju manjšine izven meja Italije.

Brez listov

Newyorški meščani pogrešajo že dva meseca vse dnevno časopisje. Stavci in tiskarji stavkajo, ker jim nočejo lastniki tiskarn povišati plač. Lastniki časopisov imajo že doslej več škoda, kakor bi znašali poviški delavskih plač. Naročniki in bralci dnevnikov se že močno razburjajo, ker so jim jutranji listi nepogrešljiva dnevna hrana. Zlate dobičke pa spravljajo izdajatelji zasilnih tednikov in časnikov iz drugih mest, po katerih kaj radi segajo vsi meščani v pomankanju drugega vsakodnevnega branja.

Gre za najhujšo krizo v zahodnem svetu

(Nadaljevanje s 1. strani)

za vprašanja, ki so tvorila predmet pogajanj, načelo soglasnosti.

Toda njegova trenutna zmaga je zelo problematična, ker je ostal sam. Kaj bo sedaj naredil?

Nemogoče je pričakovati, da se bo v bližnji ali daljši bodočnosti mogel uresničiti njegov načrt, po katerem naj bi Evropska gospodarska skupnost pretrgala zavezništvo z Ameriko in postala od nje popolnoma neodvisna. Spričo sedanjega položaja v svetu je namreč nemogoče zahtevati, da bi se zahodnoevropske države pred dilemo: Zahodna Evropa pod vodstvom Amerike ali Zahodna Evropa pod vodstvom Francije odločile za drugo rešitev.

Problem, ki ga sedaj niso mogli rešiti, bo zato prej ali slej nujno postal ponovno aktualen. To pa se bo verjetno zgodilo še to leto, ko bo z evropske politične pozornice zginil edini De Gaullov prijatelj — kancler Adenauer.

Vladi je bila izglasovana zaupnica

V soboto je rimska poslanska zbornica izglasovala zaupnico Fanfanijevi vladi. Nezaupnico so predlagali komunisti, katerim so se pridružili liberalci, monarhisti in misini. Opozicija je skupno zbrala 163 glasov. Za zaupnico vladi se je pa izreklo 292 poslancev, in sicer demokristjani, socialni demokraci in republikanci. Socialisti, 60 po številu, so se pa glasovanja vzdržali.

Glasovanje je pokazalo, da niso utemeljeni glasovi o sporu med Fanfanijem in glavnim tajnikom stranke Morom. Levičarski časopisi so namigovali, da hoče voditi Fanfani samostojno vladno politiko, ne oziraje se na strankina navodila. Rimski večernik Paese Sera je v nedeljo pisal, da sta se oba demokrščanska prvaka prav pošteno skre-

De Gaullovi atentatorji

V čudni sodni dvorani brez oken se je začela v ponedeljek v mestecu Vincennes blizu Pariza obravnavati proti devetim atentatorjem na De Gaulla. Z brzostrelkami oboroženi orožniki stoje ob stenah in pazijo na obtožence, ki so lani 22. avgusta streljali na državnega predsednika. Zavarjata jih dva najimenitnejša francoska odvetnika Tixier-Vignancourt in Isorni. Oba izpodbijata pravno pristojnost posebnega vojaškega sodišča in skušata zavleči obravnavo do 25. februarja, ko bodo stopila v funkcijo nova sodišča za varnost države, od katerih pričakujejo večje uvidevnosti.

Največje razburjenje je pa povzročil bratovec Isorni, ki je v obrambnem govoru silovito napadel sedanjega finančnega ministra Giscarda d'Estainga, češ da je naravnost izdajal oasovcem vse tajnosti z ministrskih sej. Vlada, v kateri baje sedi eden glavnih obveščevalcev protigolističnega gibanja, da torej nima pravice soditi atentatorje, ki so izvrševali le ukaze od zgoraj. Res lepe razmere, da ministri posredno organizirajo atentat na svojega šefa.

Priznanje Ivanu Trinku

Prejšnji teden je imel v Vidmu senator Tessitori zanimivo kulturno predavanje o znamenitem videmskem zgodovinarju Piju Paschiniju in njegovi dobi. Predavanja so se udeležili kulturni predstavniki iz vse Furlanije. Pri orisu tedanjih vzgajališč in kulturnih središč, od koder so mladi razumniki odhajali v svet, opisuje senator tudi tedanje videmsko semenišče. Tam, pravi, so uka željni mladeniči našli odlične profesorje in vzgojitelje, brez katerih bi tudi škof Paschini ne postal to, kar je bil. Med profesorji videmskega liceja in semenišča Tessitori izrecno omenja poleg profesorjev Pellizza in Ellera tudi msgr. Ivana Trinka.

O njem pravi, da je bil prefinjen literat, glasbenik, umetnostni kritik in poliglot. Njegov vpliv na doraščajoči kulturni rod je bil izredno velik.

Tako se glasi pohvala senatorja Tessitorija našemu Trinku, ki je sejal dobra zrna tudi v brazde svojih italijanskih in furlanskih rojakov.

gala po Fanfanijevem sobotnem govoru v zbornici. Moro mu je baje očital, da je govoril kot socialist in ne kot demokristjan.

Na to opravljanje odgovarja ministrski predsednik v reviji »Epoca«, da je vse zlagano. Strankin tajnik da mu je pri tistem razgovoru celo čestital k izvajanjem v parlamentu. Vse skupaj je po Fanfanijevem mnenju le poskus skrajne desnice in leve, da bi zmedli demokrščanske volivce. Poudaril pa je, da imata predsednik in tajnik ločene dolžnosti: prvi mora skrbeti za ohranitev dosedanje vladne koalicije, drugi pa za strnjnost v stranki. Oba pa morata složno delovati.

Med vrsticami je torej nekoliko priznal, da se ne strinjata glede posegovanja enega v področje drugega.

Nekaj razlik je tudi glede razpusta zbornice. Moro želi iz strankarsko taktičnih razlogov, da konča ta parlament svojo poslovno dobo že 15. februarja, Fanfani želi 28. februar, da bi vlada imela še nekaj časa za izglasovanje nekaterih nujnih predlogov. Bržkone pa bo obveljala tretja misel, državnega glavarja Segnija, naj se zbornice razpuste 18. februarja.

Hudih zim še ni konec

Ponavadi pogleda človek zjutraj, ko se prebudi, najprej na uro. V letošnji mrzli in dolgi zimi je pa toplomer deležen naših prvih pogledov. Vsak dan se ozremo nanj v upanju, da nas bo potolažil s kako stopinjo več nad ničlo. Pa le še ne zleze za toliko navzgor, da bi zbujal upe na gorkejšje dneve.

Tako nam ostane le premišljevanje in tavanje o mrzlih nogah in prehladu. Vendar se moramo malo potolažiti, če vzamemo v roke stare vremenske zapiske. Najbolj mrzle in dolge zime v Srednji Evropi in pri nas so zaznamovane v prvi polovici 19. stoletja; to so bile zime 1844/45 in 1847/48. Druga polovica prejšnjega stoletja je bila pa že bolj topla in znosna. Po letu 1929 so se pa zime spet pojavile v prejšnji mrzli obliki. V spominu in v starih kosteh tiči še prav dobro huda zmrzal v tisti zimi od januarja do konca februarja. Še nikdar, odkar so stari ljudje pomnili, ni zamrznila Soča pod pevmskim mostom pri Gorici. Takrat pa jo je pokrila debela plast ledu čez in čez, da so se kar drsali pod mostom in si je Pepi z Livade upal kar z vprežnim vozom preko reke. V tistem letu so pomrzile tudi vse oljke po Brdih in ob tržaški obali. Tista zima pred 34 leti je zabeležena v Srednji Evropi kot najbolj huda od začetka 18. stoletja dalje. Deset let kasneje nas je obiskala druga, malo manj ostra zima. Malokdo se pa spomni, da je bil leta 1956 ves februar izredno mrzel, čeprav ni toplomer padel tako nizko kot letos.

Letos prenašamo mraz bolj težko, ker pihha neprestano severovzhodni veter, kar je za naše zemljepisne širine redkost. Običajno veje zimski veter pri nas z zapada in prinese v kratkem času bolj milo in deževno vreme. Ali pa vlada brezvetrje z razmerna sončnimi in toplimi popoldnevi. Le-

Žrtve mraza

Skoro neverjetno se sliši, koliko smrtnih žrtev je zahtevala letošnja huda zima. Po vsej Evropi so našteali kar 423 slučajev, da so zlasti starejše osebe podlegle mrazu. Še najbolj čudno je pa to, da je zima izbirala svoje žrtve najbolj v Angliji in v južni Evropi, medtem ko po Skandinaviji in v Rusiji le malo. V Angliji je umrlo zaradi zime 105 oseb; v Jugoslaviji 39; v Španiji 30 in v Grčiji 22. Na Švedskem pa le štiri. Izvzete pa niso tudi Združene države, kjer so našteali 141 smrtnih primerov, in Japonska, kjer je mrzav spravil v grob 40 oseb.

Pri nas se je temperatura v zadnjih dneh znižala za nekaj stopinj, kar je v zvezi s tretjim mrzlim valom, ki so ga bili vremenoslovci svoj čas napovedali.

OPOZORILO

Radijske in televizijske naročnike opozarjamo, da poteče dne 31. januarja rok za plačilo radijskih pristojbin. Za hišne radijske sprejemnike znaša letna pristojbina 3400 lir, polletna 2200 in za tri mesece 1600 lir. Za televizijske sprejemnike pa 12.000, 6125 in 3190 lir. Po koncu tega meseca bo treba plačati za kazen še dodatno pristojbino.

tos se je pa obrnilo drugače: dolgo traja-joči mrzav in še veter navrh.

Ta in oni se tudi vprašuje, koliko stopinj pod ničlo je možnih v naših krajih. Vremenoslovci razlagajo, da dosežejo srednje najnižje temperature pri nas 20 stopinj pod ničlo; toda tak mrzav ne traja več kot teden dni. V alpskih dolinah so seveda merili letos tudi še nižje temperature.

Toda, da končamo to zimsko kramljanje izza zapečka, moramo ugotoviti, da še nismo prekosili hude zime pred 34 leti. Upajmo, da je tudi ne bomo.

Tržaškega

Tržaški občinski svet:

PRVA DELOVNA SEJA

Tržaški mestni svet se je v torek sestal na svoji prvi delovni seji. Najprej je počastil spomin pred kratkim umrlega prof. Gregorettija, bivšega predsednika pokrajinske uprave in dolgoletnega mestnega svetovavca. Zatem se je spomnil tudi bivšega predsednika Občinske podporne ustanove Lipossija, ki je prav tako pred kratkim umrl.

Med zastavljenimi vprašanji in interpelacijami je komunist Calabria sprožil vprašanje višanja cen, socialist Pincherle pa je opozoril na potrebo, da se uredi problem splošne bolnišnice, da se ustanovi občinska lekarna in da se nekaj učinkovitega ukrene v boju proti sleparijam pri proizvodnji in prodaji živil.

Pristojni odbornik je podrobneje poročal o stanju mestnih ulic in cest ter zlasti o skrbi za odstranjevanje snega ter ledu. Pri tem izrednem delu je dnevno zaposlenih od 240 do 600 delavcev, kar stane občino dnevno poldrugi milijon lir.

Med sprejetimi sklepi omenjamo, da je svet dokončno sprejel predlog, naj se občinski pravilnik za higieno tako spremeni, da bodo smeli prodajati mleko v zaprtih steklenicah tudi samopostrežne trgovine Delavskih zadrug.

Nabrežina:

SEJA OBČINSKEGA SVETA

Na ponedeljkovi redni seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta je župan poročal, da se je pred kratkim udeležil sestanka na pristaniškem poveljstvu v Trstu, kjer so proučili vprašanje izdajanja koncesij za uporabo plaže ob obali med Trstom in Štivanom. Župan je načelno zagovarjal stališče, naj se zasebnikom te koncesije ne izdajajo, ker bi se zgodilo, da bi skoraj vso plažo kmalu dobilo v izključno uporabo nekaj desetih zasebnikov, medtem ko bi množica turistov ne imela dostopa k morju.

S tem stališčem se je strinjal tudi občinski svet. Svetovavec dr. Rinaldini pa je predlagal, naj bi plažo, ki se nahaja na območju devinsko-nabrežinske občine in je še prosta, dobili v najem občina oziroma novoustanovljena turistična ustanova za Devin in Sesljan.

Dne 28. januarja nas je za vedno zapustil naš nepozabni mož, oče in stari oče

JUST GLAVINA

upokojenec

Draga pokojnika smo položili k v čenu počitku na pokopališču na Katinari v sredo, 30. januarja. Zahvaljujemo se vsem, ki so se udeležili njegovega pogreba, darovali vence in cvetje ali z nami kakorkoli sočustvovali.

Zaluječi: žena Marija, sin Mario, hčerka Milka, nevesta Vesna, zet Pino in vnuk Edvin ter ostali sorodniki

Lonjer - Trst, 31. 1. 1963.

Župan je v tej zvezi poudaril, da je občina na osnovi zemljiškoknjižnih listin lastnik tudi plaže v nabrežinskem Bregu. Zato je izrazil mnenje, da bi morala ukreniti vse, kar je potrebno, da se ji ta pravica prizna.

Zatem je tudi izrazil zaskrbljenost, ker se je zvedelo, da predlaga Acegat, naj se zviša cena vodi. V tem primeru bi bili najbolj prizadeti koristniki Kraškega vodovoda, ki že sedaj draže plačujejo vodo kot ostali prebivalci.

Na dnevnem redu je nato bilo imenovanje novih članov raznih občinskih komisij. Ker niso bile rešene vse točke, se bo svet ponovno sestal prihodnji ponedeljek.

Bazovica:

OBČNI ZBOR POGREBNEGA IN PODPORNEGA DRUŠTVA

V nedeljo, 3. februarja bo ob 16. uri redni letni občni zbor Pogrebnege in podpornega društva v Bazovici. Na dnevnem redu občnega zbora, ki bo v Preslovi dvorani, sta predvsem poročili društvenega tajnika in blagajnika. Izvoljen bo tudi nov odbor.

Pogrebno in podporno društvo ima danes okrog 270 članov, bivačih na ozemlju bazovske fare, ki poleg Bazovice obsega še Padriče in Gropado. Na občnem zboru bodo verjetno razpravljali tudi o vprašanju nakupa primerne sredstva za prevoz mrličev na pokopališče.

KROŽNI SKLAD — VAŽEN GOSPODARSKI ČINITELJ

V ponedeljek je uradno prevzel svoje posle novi upravni odbor Krožnega (rotacijskega) sklada. Ob tej priložnosti je njegov predsednik prof. Martinelli govoril o dosedanjem delovanju te ustanove, ki se je začelo leta 1956.

Od začetka do danes je Krožni sklad ugočno rešil 278 prošenj za posojila v skupnem znesku 31 milijard 115 tisoč in 500 milijonov lir. Od te vsote so podjetja na Tržaškem prejela 22 milijard in 245 milijonov, ostalo pa so prejela podjetja na Goriškem.

Računajo, da so s pomočjo teh denarnih nakazil že obstoječa ali nova podjetja lahko zaposlila okrog 10 tisoč delavcev in namočencev, kar pomeni, da je Krožni sklad izredno važen činitelj v tržaškem in goriškem gospodarstvu.

Prof. Martinelli je sporočil, da uprava sklada sedaj proučuje prošnje za skupno 15 milijard lir posojil. Za njegovo redno poslovanje bi potrebovali še 10 milijard lir, polovica te vsote pa je bila že odobrena s posebnim zakonom.

Lonjer:

SMRT UGLEDNEGA DOMACINA

V sredo so na pokopališču na Katinari položili v grob 74-letnega domačina iz Lonjerja Justa Glavina. Pokojnik je podlegel na posledicah operacije v tržaški bolnišnici, kamor so ga bili pripeljali prejšnji teden.

Bil je dolgo let kot zidar v službi pri mestni občini, zadnja leta pa je preživel

kot upokojenec na svojem domu. Vedno se je živo zanimal za vprašanja svoje ožje in širše domačije in bil vnet bravec slovenskih časopisov in knjig. Bil je tudi cerkveni starešina. S pokojnim Justom je legel v grob skrben družinski oče in zaveden Slovenec, ki ga bodo vaščani ohranili v lepem spominu.

Naj mu bo lahka domača zemlja.

* *

Ob smrti svojega zvestega naročnika Justa Glavine izrekata uredništvo in uprava Novega lista globoko občuteno sožalje ženi, otrokoma in vsem sorodnikom.

OBVESTILO KMETOVAVCEM

Kmetovavce obveščamo, da je Kmetijsko nadzorništvo v Trstu, Ulica Ghega 6/1. začelo sprejemati naročila za nakup čebulic mečkov-gladiol, po znižani ceni. Kmetovavec, ki se za to zanima, naj se čimprej zgleda v uradih Kmetijskega nadzorništva. Naročiti mora najmanj 250 čebulic.

Sprejemajo se tudi naročila za nakup semen večne detelje, triletna detelje (inkarnatke) in mešanice travnih semen. Prispevek znaša največ 50% nakupne cene.

Beneška Slovenija

ŠLENART

V tem mesecu smo izgubili pri nas enega izmed zelo uglednih možakov. Dne 12. t. m. smo pokopali soseda Janeza Jakulina, očeta g. župnika v Kravarju. Pogreba se je udeležilo veliko gospodov duhovnov in ljudstva. Opazili smo v pogrebnem sprejmu tudi zastopnike Katoliške banke in oblasti. Pokojnik je bil mož globoke vere, pogumnega značaja in izredno razgledana oseba. Ljudje so ga pa imeli radi zaradi njegove globoke usmiljenosti in dobrotljivosti. Za njim žaluje tudi duhovščina, ker je imela v njem vedno pogumnega podpornika v prav hudih časih. Naj dragemu pokojniku Bog povrne vsa dobra dela in naj mu sveti večna luč!

SMRDENCA

Naša gorska vas, ki spada pod občino Cento, se še drži nekaterih starih navad, ki so v zvezi z našim kmečkim in živinorejskim življenjem. Pri nas obhajamo farnege patrona sv. Antona opata ali Toneta s prašičkom. Ta svetnik je že od nekdaj slovel kot zavetnik planšarjev in pastirjev. Pri nas sta pa tudi še vedno doma živinorejca in vzreja ovac. Na god našega patrona je bila zatorej že iz davnine navada, da so prihajali k nam k deseti maši sosedje iz vseh terskih zaselkov. V culah so prinašali s seboj — sol za živino. Po maši namreč župnik blagoslavlja sol, ki se pomeša med krmo živini, prašičem in posebno ovcam, da raje muljejo travo. Blagoslov soli v imenu sv. Antona opata se je ohranil do danes. Letos pa ni bil zaradi mraza tako slovesen kot v prejšnjih časih.

SPETER SLOVENOV

Vse doline, ki se stekajo proti Nadiži, slove že od nekdaj po svojih naravnih lepotah. Znanje so pa bile le redkim obiskovavcem, ker so preveč od rok in tudi dohoda po urejenih cestah še ni. Glasovi, da bi tujski promet mogel dosti doprinesti h gospodarski povzdigi naših dolin, se slišijo že nekaj let sem.

Vendar je le dolgo trajalo, da so prišli do otipljivega izraza. Končno smo pa pri-

JAVNA DEBATA

Kot je že znano, je goriška socialno-demokratska stranka poklicala svoje bивše zaveznike v goriškem mestnem odboru, krščanske demokrate, na javni besedni dvoboj v dvorano nekdanjega Trgovskega doma. Demokristjani so pa v časopisju odpovedali svoj pristanek, češ da je javnosti že dovolj znano, čemu so socialni demokristi izstopili iz mestnega odbora.

Ker besednega dvoboja zaradi izostanka nasprotnega sobesednika ni bilo, je prejšnji ponedeljek zvečer bilo zborovanje. Udeležilo pa se ga je komaj 200 oseb. Socialni demokrist Zuccali je opravičeval ostavko svojih v odboru, češ da se demokristjani niso držali dogovorov, zlasti kar se tiče oddaje mestne užitnine in namestitve dijaškega zavoda »Dante Alighieri« v primerne prostore. Pozval je vse politične skupine, naj se združijo v odporu proti demokristjanski politiki na županstvu, ki je v škodo goriškemu mestu.

- Kanalska dolina

Šli do ustanovitve turistične organizacije za osem nadiških občin, ki se je ustanovila prejšnji mesec. V njen delokrog bodo spadale občine Špeter, Podbonesec, Sovodnja, Slenart, Grmek, Dreka, Strenja in Praprotno. Za predsednika je bil izvoljen špeterski župan Crucil, za tajnika pa občinski uradnik Terliker.

Odbor si je že izdelal delovni načrt, ki obsega v prvi vrsti popravilo cest, ureditev gostišč in prepotrebno reklamo za vabo tujcev. Letos je naše kraje obiskalo že precej izletnikov, ki so pustili lepe denarce. Lahko bi jih bilo še več, če bi imeli urejene vsaj ceste in gostišča, ki so še zelo preprosta. Nova ustanova bo imela v tem pogledu precej dela in ji želimo dosti uspehov tudi v naše dobro.

NEME

Prebivavci naših vasi po gričih in brdih okoli Nem in Čente so že več kot pred dvema letoma sprožili misel, naj bi se ustanovil kmečki konzorcij z nalogo, da poskrbi za izboljšanje gospodarstva in zemljišč po teh krajih.

Končno je ministrstvo za kmetijstvo le izdalo odlok za to prepotrebno ustanovo. Težave pa niso bile samo birokratične, marveč izvirajo tudi iz naravnih pogojev. Posestne razmere so po naših krajih zelo čudne. Prevladuje namreč mala in najmanjša posest. Številke najboljše pojasnijo to stanje. Ozemlje, ki bo spadalo v področje novo ustanovljenega konzorcija, obsega 3823 ha zemlje. Posameznih posestev pa je na tem ozemlju kar 5984. Za izboljšavo zemljišč bi morala priti v prvi vrsti v poštev arondacija posestev. Vse te razdrobljene zaplate zemlje, vsako s svojim gospodarjem, pa bo res težko spraviti skupaj. Kljub tem slabim pogojem pa se bo dalo marsikaj izboljšati s skupnim sodelovanjem obdelovalcev, kmetijskih izvedencev in s podporo oblasti.

V tem gričevnatem okrožju bi morali izboljšati v prvi vrsti vinogradništvo in sadjerejo. Posestniki so prepričani, da se bo dalo v tem pogledu marsikaj urediti.

Za te besede je brž zgrabil komunistični svetovavec Battello, ki je pozival k »ljudski fronti« vseh levičarskih strank ne le v mestnem svetu, ampak tudi v pokrajinskem. Liberalec, odvetnik Majo, je pa ostro napadel večinsko stranko, češ da ji manjka vsak smisel za javne zadeve. Bral je levite tudi socialnim demokratom, ki nihajo na desno in levo in ki so pomagali demokristjanom pokopati »Odbor za obrambo interesov Gorice«.

Nazadnje se je oglasil še dr. Sfiligoj, ki je obžaloval, da je prišlo do preloma med goriškimi demokristjani in socialnimi demokrati. Ves sestanek, ki se je v mrzli dvorani razvijal nekam brezbrizno, ni prinesel nič konstruktivnega in tudi ni natanko pojasnil ozadja krize v mestnem odboru.

PREDVOLILNI BOJ

Po mestnih vogalih se že nekaj časa sem pojavljajo lepaki različnih političnih strank, katere druga drugo obsipajo z očitki in se dobrikajo volivcem.

Zadnje čase so pa začeli krožiti tudi letaki z napadi na tega ali onega političnega predstavnika. Te dni je goriška federacija italijanske komunistične stranke vrgla v javnost slovenski letak z očitki na naslov odvetnika Sfiligoja. V naslovu letaka mu očita, da »daruje slovenske glasove Krščanski demokraciji, ki je nacionalistična in proti Slovincem.« Njemu pripisuje krivdo, da je podprl s svojimi glasovi goriški občinski odbor, ki bi se sicer moral umakniti po ostavki obeh socialdemokratskih odbornikov. Odvetnika Sfiligoja vprašujejo komunisti, ali je pošteno, da s slovenskimi glasovi podpira demokrščansko stranko, ki »je protislovenska in šovinistična«.

Na koncu letaka se goriška federacija KPI obrača na slovenske volivce, naj presodijo, na kateri strani sta odločnost in značajnost, ker da so se slovenski in italijanski komunisti vedno borili ramo ob ramo.

Sodba našega volivca pa ni popolnoma takšna. On dobro ve, da se italijanske stranke, katerekoli barve, spomnijo na slovenske volivce samo, kadar love njih glasove. Zato vidi pravilno smer svoje politike le v skupnem in samostojnem nastopu vseh naših političnih skupin, da ne bi ostali zopet le privesek te ali one italijanske stranke.

DOBERDOB

Hudi mraz je pritisnil na našo planoto. Malokdaj se je pa še zgodilo, da bi zamrznilo naše jezero. Za otročad je pravo veselje, da se morejo drsati po ledeni gladini nad tolmuni. Prav ti so pa zelo nevarne pasti, ker se tenka ledena plast kaj lahko udere in spusti drsače v globino. Zato je županstvo izdalo ukaz, ki prepoveduje drsanje na jezeru. Več kot ukaz bi pa zalegla leskovka staršev, da ne bo po kaki nesreči prepozno.

Lansko leto se je pri nas poročilo precej parov. Opazili pa smo, da nas neveste zapuščajo in gredo v druge kraje. Število prebivavstva zatorej tudi pri nas polagoma, a nevzdržno pada. Nič kaj razveseljivo!

Iz Goriške

STEVERJAN

Steversko prosvetno društvo je zopet dalo novo pobudo, ki je prav hvala vredna. Odprlo je kuhinjski in krojni tečaj za dekleta in žene. Županstvo je dalo na razpolago prostore v otroškem vrtcu. V tečaj se je vpisalo že nad 30 udeleženk. Pouk, ki je vsak petek, vodijo šolske sestre. Poleg kuhanja in krojenja bodo učenke deležne tudi pouka o negi in vzgoji otrok. Tečaj bo trajal ves mesec februar in bo brez dvoma zelo koristil našim dekletom.

MINISTROV OBISK

Prosvetni minister Gui je imel v ponedeljek precej živahen delovni dan. Prišel je v naše kraje na kratek obisk. Dopoldne si je ogledal izkopanine in muzeje v Ogleju. Popoldne je prišel v Gorico k postavljanju temeljnega kamna za novo industrijsko šolo v ulici Puccini. Moderni šolski objekti bodo stali približno eno milijardo lir. Prostora bodo imeli za 500 dijakov. Ob štirih je imel minister v dvorani pokrajinske uprave govor o šolskih problemih v naših krajih. Sestanka so se udeležili poleg pokrajinskih oblasti in svetovavcev tudi ravnatelji italijanskih in slovenskih šol. Minister je govoril le na splošno o novi enotni srečni šoli in o izboljšanju šolskega stanja. Perečih goriških šolskih vprašanj, zlasti manjšinskih, se ni dotaknil. Naše organizacije mu tudi niso predložile posebnih vprašanj.

Iz Gorice se je minister Gui odpeljal v Trst k otvoritvi akademskega leta. Rektor Origone je v pozdravnem govoru omenil, da država še vse premalo skrbi za razvoj najvišjih znanstvenih zavodov, zato tudi ne bo še mogoče odpreti medicinske fakultete v Trstu, kakor je bilo predvidevano.

PEC

Vsa vas in bližnja okolica je še vedno pod vtisom hude nesreče, ki je zadela 15-letnega fanta Stanka Kovica.

Fant se je v nedeljo okrog osme ure vračal s kolesom iz Gorice, kjer se je udeležil športnih vaj pri odbojki. Stanko je vozil pravilno po svoji desni, imel je tudi rdečo luč zadaj, kar pridrvi za njim avto, ki je imel tablico »Trst«. Šofiral je 27-letni Giorgio Capurso iz Trsta. Pri vojašnici finance v Rupi je avto zadel z vso silo v zadnje kolo mladega Kovica. Prednje kolo se je odtrgalo in odletelo na sredo ceste. Stanka je pa vrglo najprej na avtomobil in odtod je zletel v hudem zamahu na asfaltirano cesto, kjer je obležal v nezavesti. Iz gostilne pri »Ožbotu« so prišli gostje in — med njimi tudi oče ponesrečenca, ki je ugledal sina z razbito glavo in zlomljeno nogo. Prihitel je Zeleni križ, ki je fanta odpeljal v bolnišnico napol mrtvega.

Hudo ranjeni Stanko je bil povsod priljubljen fant. Za svoja mlada leta je bil že kar dozorel mladenič. Končal je strokovno šolo in takoj dobil službo pri podjetju Olivetti v Gorici. Vsi prijatelji in sosedje sočustvujemo z ubogim Stankom.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Knjige Mohorjeve družbe v Celju za l. 1963

Tudi letos je razposlala celjska Mohorjeva družba svojo redno knjižno zbirko med Slovence. Zbirka sestoji iz koledarja, povesti Lojzeta Kozarja »Takšen prag«, »Knjige o Slomšku«, »Tehnike v vsakdanjem življenju«, II. del, dr. ing. Antona Kuhlja in »Črne celine« dr. Dušana Savnika.

Koledar šteje 176 strani in je torej kar zajeten ter živahno urejen. Posebna prikupnost koledarskega dela je v tem, da prinaša ob robu značilne in primerne odlomke iz raznih del svetovnih pisateljev. Tekstovni del se začneja z obširnimi spominskimi člankom o pokojnem pisatelju in uredniku Mohorjeve družbe Francu Sal. Finžgarju. Napisal ga je Jože Dolenc; seveda ni imel namena kritično ali zgodovinsko-literarno osvetliti Finžgarjevega pisateljskega in javnega dela, za kar je morda še prezgodaj, ampak se je omejil na komemorativni ton, s katerim je naglasil posamezna obdobja v Finžgarjevem življenju in pisateljevanju. Ob branju Dolencevega članka pa človek začuti potrebo, da bi dobili o Finžgarju čimprej tudi stvarno monografijo.

Izmed ostale vsebine koledarja naj navedemo članek o slovenskih in jugoslovanskih izseljencih, ki pa je napisan precej neobjektivno, s pomanjkanjem smisla za stvarno dogajanje. Tako n. pr. ne upošteva, da se izseljenci tudi asimilirajo. Modest Golia nudi kratek pregled nad 500-letnim delovanjem ljubljanske škofije oziroma sedanje nadškofije. J. K. piše o vesoljnem cerkvenem zboru. Koledar prinaša tudi članek o ljubljanskem nadškofu dr. Antonu Vovku ter osvetljuje njegov človeški lik. Za bolj izobražene bralce je izredno zanimiva razprava »Ilirska Stična«, katere avtor je znani arheolog dr. Stane Gabrovce. V razpravi ugotavlja, da je bila Stična v dobi halštatske kulture mesto, ki je igralo vodilno vlogo na ozemlju današnje Slovenije, njegov vpliv pa je segal daleč v Nemčijo in v Podonavje. »Slovenska halštatska kultura je bila tedaj tako močna, da je vsilila, če smemo tako reči, svoj način bojevanja, svojo modo sosednim kulturnim provincam. Moda pa pomeni seveda več kot le golo modo. Ta je le zunanji izraz življenja, ki ga lahko zajame arheolog, za njim pa se skriva celotno življenje, ki je bilo v slovenski halštatski kulturi tedanjega časa tako močno, da je lahko izžarevalo globoko v osrčje tedanje Evrope,« piše dr. Gabrovce.

Nekaj člankov obravnava današnja jugoslovansko stvarnost in tehniko.

Precej je leposlovja, med katerim je najboljši odlomek iz novega romana Alojza Rebule »Dan živih«. Odlomek ima naslov »Jaz, Nemesianus«. Druge stvari so bolj priložnostne ali pa napisane v romantično-realističnem slogu. Poezija je čisto povprečna.

»Knjigo o Slomšku« sta sestavila oziroma napisala Janez Poljanec in Franc Hrstelj. To je droben zbornik za stoletnico Slomškove smrti. V njem najdemo odlomke iz Slomškovih spisov in precej njegovih pesmi. Človeka nehoti presenetiti Slomškova domoljubnost. Bil je velik patriot, in kar je še več vredno, velik realist. Tudi on je odklonil navno ilirsko gibanje, enako kot Prešeren, čeprav je skušal tudi njega vraz osebnost pridobiti zanj. Mnoge njegove pesmi so posvečene slovenstvu in naravnost presenetljivo je, kolikokrat najdemo ta izraz v njegovih spisih in pesmih. Dragocena so tudi njegova opozorila o ljubezni do materinega jezika; danes so prav tako aktualna, kot so bila takrat.

»Knjiga o Slomšku« predstavlja v resnici dragocen letošnji dar Mohorjeve družbe Slovincem.

Povest Lojzeta Kozarja »Takšen prag« je napisana v tradicionalnem duhu »slovenskih večernic«. Zgodba se odigrava nekje v skrajnem severovzhodnem kotu Slovenije, blizu madžarske meje. Priznati je treba, da zna Kozar zanimivo pripovedovati, dialogi so živahni in krepki, tupatam se poblebne iz njih celo živ čut za humor. Toda po vsebini in slogu jo moramo uvrstiti v navno realistično književnost, kot jo simbolno reprezentirajo ravno »slovenske večernice«. Značaji so orisani zelo simplicitično, v tipično črno-beli tehniki: naiven mož, slabič — hudobna in pohlepna mačeha — nedolžna otroka, njeni žrtvi; dogajanje je mračno in

moreče, prežeto s sentimentalnostjo, in se seveda zaključuje kar najbolj nesrečno. Za povrh pa še mrtvaški motiv na ovitku. Čudno, da ni našlo uredništvo letošnje zbirke kake bolj primerne povesti.

Vsak naročnik Mohorjevih knjig bo rad vzel v roke knjigo dr. Dušana Savnika »Črna celina«. Kot že naslov pove, prikazuje v njej današnjo Afriko. Več kot polovico knjige zavzema pregled afriških držav. Navedeno je le najbolj bistveno, z najpotrebnejšimi statističnimi podatki in orisom političnega dogajanja, ki je privedlo do ustanovitve samostojne države. Prva tretjina knjige pa na splošno riše afriško geografijo, etnografijo in zgodovino. Kljub vsemu bogastvu podatkov, ki jih je na 230 straneh zbranih res veliko, pa moramo reči, da se avtor preveč poslužuje tipično propagandnega in aktivističnega jezika. Neprenehno se zaletava v tisto, kar so Evropejci napravili in osvojili v Afriki. Res je, da ni bilo vse dobro, res je pa tudi, da ni bilo vse slabo. Toda dobrega nikjer ne omenja, medtem ko uporabi vsako priložnost, da ponavlja najbolj nekritične obtožbe na račun kolonializma. Dejstvo pa je, da so afriška ljudstva sorazmerno malo časa prenašala evropsko oblast, in v tem času so napravila — čeprav neprostovoljno — velikanski skok iz kamene dobe v 20. stoletje. Avtor nikjer ne omenja silnih okrutnosti, katerim so bila izpostavljena črna plemena pred prihodom Evropejcev s strani lastnih poglavarjev ali s strani drugih plemen, n. pr. v Ašantiju, in da so šele Evropejci napravili tem strašnim krvoprelitjem konec. Nekritično pa ponavlja trditve o osmih milijonih (!) po bitih Kongočanov v času, ko je bil Kongo kolonija belgijskega kralja Leopolda. Več objektivnosti pa bi napravilo to knjigo za zelo dobrodošel informativni priročnik o Afriki, kakor ga človek vsak hip potrebuje.

»Tehnika v vsakdanjem življenju« dr. inž. Antona Kuhlja je solidno in razumljivo napisana. J.

Umrli je pesnik Robert Frost

V ponedeljek zjutraj je umrl v bolnišnici v Bostonu slavn ameriški pesnik Robert Frost. Star je bil 88 let. Bolan je bil od decembra in je bil med tem časom dvakrat operiran.

Robert Frost je bil rojen leta 1874 v San Franciscu. Studiral je v Bartmouthu, Harvardu in v Amhurstu, kjer je diplomiral iz literature. Postal je profesor.

Svojo prvo pesniško zbirko z naslovom »A boy's will« (Dečkova volja) je objavil leta 1913. Potem je v presledkih po 8 do 10 let redno objavil pesniške zbirke in zbirke ritmične proze do konca življenja. Pesmi mu je navdihovalo življenje z vsemi svojimi pojavi, predvsem pa narava. To se kaže tudi v naslovih njegovih zbirk, na primer v zbirkah »Od snega do snega«, »Priča drevo« in »Na jasi«. Noben ameriški pesnik razen Whitmana ni dosegel take slave in popularnosti. Robert Frost je dobil štirikrat Pulitzerjevo nagrado za pesništvo in okrog 40 ameriških univerz in visokih šol mu je podelilo častni doktorat. Tudi predsednik Kennedy ga je zelo cenil. Imenoval ga je za svetovavca za poezijo pri knjižnici ameriškega kongresa. Za njegov 88. rojstni dan mu je poslal medaljo, ki mu jo je podelil kongres. Tudi ob Kennedyjevem ustoličenju je Robert Frost bral neko svojo pesem.

Pokopali so ga v četrtek. Pogreba so se udeležili samo člani njegove družine in nekaj njegovih najbližjih prijateljev. Pokopali so ga na pokopališču v kraju Old Benington v Vermontu, kot je pesnik sam želel. Namesto cvetja in vencev na grob so bili njegovi prijatelji in znanci naprošeni, naj rajši prispevajo v ustanovo Roberta Frosta, ki jo je ustanovil pokojni pesnik za pomoč pri šolanju ljudskošolskih učiteljev.

NOVA JEVTUŠENKOVA PESNIŠKA ZBIRKA

Ruski pesnik Evgenij Jevtušenko je objavil zdaj novo pesniško zbirko pod naslovom »Gesta«. Izšla je v 100.000 izvodih. Komaj pred nekaj tedni je izšla njegova prejšnja zbirka z naslovom »Nežnost«. Doslej je objavil že deset zbirk. Nova zbirka je razdeljena v tri dele. Prvi del prinaša nekaj pesmi iz zadnjega časa, katere mu je navdihnili potovanja po tujih deželah.

MOLK IN OBSODBA

ILIJA EHRENBURG PLACUJE ZDAJ ZA SVOJ FLAHI MOLK OB STALINOVH ZLOČINIH

Ruski kritik Vladimir Jermilov je kritiziral v dnevniku »Izvestja« pisatelja Ilijo Ehrenburga, češ da je samo molčal med stalinističnimi čistkami pred vojno. Obtožuje ga, da je »simplificiral« tisto tragedijo in da se je držal etičnih načel, ki jih je nemogoče razumeti.

Vendar Jermilov hvali Ehrenburga kot pisatelja, češ da ima velik talent, in trdi, da so njegovi spomini zanimivi, poučni in včasih resnično vzpodbudni.

Ta članek Vladimirja Jermilova, ki je zelo znan sovjetski literat in je bil svojčas, pred velikimi Stalinovimi čistkami, član centralnega komiteja partije, je vzbudil v političnih, diplomatskih in umetniških krogih v Moskvi veliko pozornost, tembolj ker je Jermilov tudi zdaj vplivna osebnost v zvezi sovjetskih pisateljev.

Jermilov zameri Ehrenburgu, da je ohranil najpopolnejši molk sprči trpljenja milijonov ljudi, katere je obsodila diktatorska divjost na smrt ali pa jih poslala v ledeno sibirsko pregnanstvo. Članek opozarja, da skuša Ehrenburg opravičiti svoj takratni molk v svojih nedavno objavljenih spominih s tem, da je bilo treba v letih 1937 in 1938 predvsem vzdržati in ostati pri življenju, torej stisniti zobe in molčati. Ni bilo treba opozarjati na zmote, kajti zgodovina pač ne poteka vedno tako, kakor bi človek hotel. Kritik Jermilov priznava, da je v letih velikih čistk sovjetska javnost še imela zaupanje v Stalina, in je bila prepričana, da ravna pravilno. Toda tisti, ki so vedeli, kako stvari v resnici stoji, pa so molčali, se zdaj gotovo ne morejo izgovarjati s tem, da je predstavljal njihov molk etično kritiko.

Jermilov pravi, da je nemogoče, da bi pisatelj izvajal etično kritiko z molkom, kot trdi Ehrenburg. Jermilov potem polemizira z Ehrenburgovo trditvijo, češ da je prišel od tega, da je zadušil dvome v sebi in sklenil, da se bo molče boril in zmagal. Sovjetsko ljudstvo je bilo v tistem času pretreseno od dejstva, da se je pojavilo naenkrat toliko sovražnikov ljudstva, nadaljuje Jermilov. To

je povzročilo mnogim dvome v srcu in jih pripravilo do tega, da so branili tega ali onega, o katerem so bili prepričani, da ne more biti sovražnik. Ti ljudje so se borili, a ne z molkom. Ljudje niso molčali, čeprav je Zahod mislil da je bilo tako. Pogumni protesti niso bili niti osamljeni niti redki. Končno Jermilov pohvali Hruščeva, da je na 20. partijskem kongresu tako odkrito obsodil kult osebnosti in zahteval, naj se razkrijejo javnosti vsi Stalinovi zločini. In zares so bili mnogi zločini razkriti. Vendar jih je še mnogo ostalo skritih, zaključuje Jermilov.

* * *

POLEMIKA O POUKU SLOVENCINE

V slovenskem tisku se je pojavila polemika o pouku slovensčine in slovenske literature po novem ljudskem programu na reformiranih gimnazijah v Sloveniji. Dijaki se pritožujejo, da zvedo tam zelo veliko o starih orientalskih literaturah, skoro nič pa o sodobni slovenski literaturi. To so poudarili tudi na nekem mladinskem plenumu v Ljubljani. V zvezi s tem je objavila Katedra za slovensko literarno zgodovino na ljubljanski univerzi dopis v tisku, v katerem naglašajo, da je že pred sprejemom novega učnega programa v lanskem letu opozorila na to dejstvo, da pa njeno opozorilo ni nič zaleglo. Tako je prišlo po novih učnih načrtih že v prvem polletju do paradoksa, da gimnazijski dijaki pri pouku slovensčine pravzaprav do slovenske književnosti praktično sploh ne pridejo. »Namesto tega zvedo s profesorji vred iz zaslonnega učbenika najosnovnejšo faktografijo starih orientalskih književnosti«, je rečeno v izjavi Katedre za slovensko književnost.

Izjava se zaključuje z besedami: »Katedra za slovensko literarno zgodovino na Oddelku za slovanske jezike in književnosti na filozofski fakulteti v Ljubljani zato javno odklanja sleherni odgovornost za kakršnekoli posledice, ki bi nastale ob realizaciji novih učnih načrtov za pouk književnosti na reformirani srednji šoli«.

GOSPODARSTVO

Frizijsko - holštanska pasma se širi

V vseh državah Zapadne Evrope se frizijsko-holštanska goveja pasma vedno bolj širi na račun drugih mlečnih pasem. Njena domovina je Holandska, a danes je mogoče uvoziti najtežje in najbolj donosne živali iz Amerike, in sicer iz ZDA in iz Kanade. Amerikanci so pasmo prevzgojili.

Na Švedskem je danes okoli 30% vseh goved frizijsko-holštanske pasme. Na Danskem je trenutno samo 20% goved te pasme, a odstotek se hitro dviga. V Belgiji spada k tej pasmi nad 1/4 goved. V Franciji je štela frizijsko-holštanska pasma l. 1951 samo 1% goved, danes že nad 15% in med mlečnimi pasmami je po svojem številu na 2. mestu, takoj za simentalško pasmo. V Španijo so prišle prve živali te pasme sorazmerno zelo pozno, a se sedaj zelo hitro množijo, predvsem zaradi pomnoženega uvoza iz Holandske.

V Italiji ima pasma posebno ime: »frisona«. Trenutno spada k tej pasmi približno 1/4 vseh goved, a odstotek neprenehoma raste. S semenom »frisona« so v pokrajinah Milan, Pavia in Cremona leta 1957 osemnili 75% krav, leta 1961 pa 83%. V Zapadni Nemčiji spada 35% vseh goved k frizijsko-holštanski pasmi in Nemci pravijo, da s čale njih krave, ki so vpisane

ne v rodovnik, lansko leto povprečno 4516 kg mleka s 3.84% tolšče in da so teleta od rojstva do starosti 60 tednov pokazala dnevni prirastek na živi teži za 1.1 kg. Na Angleškem pa predstavlja ta pasma najvišji odstotek med vsemi drugimi, in sicer nad 40% med mlečnimi pasmami pa celo 70%. Angleži javljajo za svoj rodovnik približno isto molznost in prirastek kot Nemci.

In živinorejci naših krajev? Seveda se zanimajo za to pasmo, a se zavedajo, da ta pasma ni za revne kraške predele, marveč samo za rodovitne kraje. Tudi glede te pasme velja načelo: krava se pri gobcu molze.

* *

Leta 1844: „Vinoreja“

V istem letu, kot se je rodil naš goriški slavček Simon Gregorčič, je izšla v založbi »Novic« zanimiva »Vinoreja«, katero je spisal Vertovc Matija, župnik v št. Vidu pri Vipavi — danes Podnanos. Knjiga je zanimiva v mnogih ozirih in po prilikah bomo kaj priobčili iz nje.

Pred 118 leti ni bilo potrebno trt ne škropiti ne žveplati, ker se oidij in peronospora še nista pojavila. Trtjon-cigarar je delal škodo trti, drugače pa so bili blaženi časi za vinogradnike, ki svojih trt niso niti gnojili. Naši slovenski vinogradniki, posebno vipavski, so se smejali piscu »Vinoreje«, ker je svoje »nograd« gnojlil. Med vinogradniki je vladalo mnenje, da je z gnojem trte zastrupijo in če je bilo potem z vinom kaj narobe, je bilo krivo gnojenje.

Cudno je, da je med našimi vinogradniki moglo glede gnoja vladati tako mnenje, saj o koristnosti gnoja so bili prepričani že davno, kot poroča Marcus Portius Cato, ki je živel par sto let pred Kr. rojstvom in ki je spisal gospodarsko knjigo »De Agricultura«.

Vinogradništvo v Sovjetski zvezi in nekaj cen

Vse kaže, da bo Sov. zveza zavzela v kratkih letih med državami sveta prvo mesto glede višine pridelka grozdja. Po 7-letnem načrtu, ki ga sedaj izvajajo, posadijo letno novih 150.000 ha s trtami. Če računamo, da se pridelava na ha vinograda le 100 stotov grozdja, bi na 150.000 ha dobili okoli 15 milijonov hl vina. Prav toliko milijonov hl bi torej znašal letni prirastek. Da zavzame Sov. zveza prvo mesto med proizvajalci zadostuje 5 — 6 let, če upoštevamo, da je že pred sedemletko pridelala okoli 10 milijonov hl vina.

Vinogradništvo zapadne Evrope se zacetkrat še ne čuti ogroženo od take pomnožitve ruskega pridelka, ker je notranja potrošnja grozdja in vina v Sov. zvezi še zelo pičila in se lahko toliko dvigne, da bo še tako visok domači pridelek prenizek. Torej ni na razpolago blaga za izvoz. Poleg tega pa so tudi cene mnogo previsoke, da bi mogle konkurirati na zapadnoevropskih trgih. V velikih državnih skladiščih v Moskvi prodajajo steklenico vina po 1450 do 1830 lir, kar je odvisno od kakovosti. Steklenica šumečega vina stane 2450 lir, konjak-brandy pa prodajajo po 2500 do 3900 lir za steklenico od 6 deci. Letos so prodajali v Gruziji (Tbilisi) grozdje po okoli 390 lir za kg.

BOJ PROTI TOČI

Neki italijanski senator je vprašal ministra za kmetijstvo in gozdarstvo, kako je z bojem proti toči. Minister Rumor je odgovoril z nenavadno dolgim govorom, utemeljenim z znanstvenimi izsledki. V bistvu pa je povedal, da se bo nadaljevalo s poskusi.

Kaj to pomeni? Nič drugega, kot da bo proti toči z raketami ni zanesljivo uspešen, dokler se še poskuša in proučuje. Je pač tako, kot smo večkrat pisali v našem listu, da je streljanje proti toči predvsem v korist tistih, ki izdelujejo izstrelke. Sedaj bodo poskušali rakete, ki eksplodirajo v višini 2.000 m.

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20 — Telefon 29.477

Muzika vpliva na razvoj rastlin

Kdor je obiskal posestvo grofa Marzotta pri Portogruaru, je lahko ugotovil, da tamkajšnje krave dvakrat dnevno poslušajo muziko. Minilo je že skoraj 40 let, odkar so najprej na Švedskem ugotovili, da mirna in lepa muzika pomirjevalno vpliva na živali, ki so manj nervozne in zato bolj prežvekujejo in presnavljajo krmno, dajejo več mleka in se sploh bolj razvijajo. V tem oziru celajo mnogo poskusenj na Japonskem, kjer je muzika vpeljana skoraj v vseh večjih kravarh.

Sedaj pa se je pojavil v znanstvenem svetu indijski rastlinoslovec-botanik Singh, ki trdi, da muzika vpliva tudi na rastlinje. Pravi, da so skozi zemljišče usmerjeni zvočni valovi nekega zvona tako vplivali na petunije, da so se rastline za polovico hitreje razvijale in da je cvetenje nastopilo 2 tedna prej kot pri normalno gojenih petunijah. Ni pa povedal, ali je na petunije vplival z zibajočim se dunajskim valčkom ali z argentinskim mogočnim tangom ali z divjim ameriškim twistom. Mogoče pa ima Singh le prav in bodo naši potomci enkrat navili konec njive gramofon in krompir se bo vidno čebelil.

NAFTA POD MORJEM V INDONEZIJ

Indonezija bo začela že prihodnje leto izkoriščati naftonosna polja pod morjem na severu ob otoku Sumatre pri Nikobarskih otokih. Skupina indonezijskih in tujih strokovnjakov sedaj preiskuje ta področja s posebno ladjo »Detarition«, da bi ugotovili, kje so najbolj ugodna mesta za vrtalne stolpe.

Krmska pesa se zopet uveljavlja

Se pred nekaj desetletji ni bilo kmečke hiše, kjer ne bi pridelovali krmskega korenja in pese. Potem so pridelovanje vedno bolj opuščali, a danes se vidi, da je nujno potrebno predvsem pridelovanje krmske pese. Pri današnjem krmljenju krmilnih mok tudi goveji živini se pojavlja pomanjkanje takega krmila, ki bi živali osveževal tudi v dolgih zimskih mesecih, ko ni prav nobene sveže krme. Tu je mesto za krmsko peso.

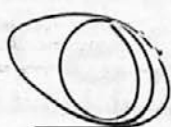
Pri nas sejemo v glavnem dve sorti krmske pese, in sicer rumeno Eckendorf in rdečo Mamut. Nekateri pridelujejo tudi nekaj sladkorne ali polsladkorne pese. Krmska vrednost zadnjih dveh je večja kot prvih dveh, a se kljub temu izplača le pridelovanje rumene in rdeče krmske pese, ker dobimo tako mnogo višje pridelke. Če zemljišče dobro obdelamo, izdatno po-

gnojimo, pravočasno posejemo in tudi pozneje setve ne zapustimo, lahko pridelamo na enem aru ali 100 m² površine tudi več kot 10, celo 15 stotov krmske pese. Z enim stotom krmske pese na dan zadovoljimo prav dobro 3 do 4 goveda, predvsem krave molznice, ki so za tako krmno zelo hvaležne in jo poplačajo z obilnejšim mlekom. Ne smemo pa pozabiti, da je krmska pesa revna na rudninskih snoveh in zato moramo iste nadoknaditi z vrhano žlico rudninskih snovi, vitasola ali kaj podobnega na žival in dan. Če bi imeli na razpolago sojino moko, bi morali vsaki živali dočati dnevno med krmno en kg te moke ali pa enako količino moke iz orehovih tropin. Obe moki vsebujeta mnogo tolšče in beljakovin, katerih je v pesi premalo.

Ne bo drugače, kot da vsak živinorejec vseje nekoliko semena krmske pese.

V vrtincu

R. B.

17.

Bržkone ni prepoznal preoblečenega Sama, ker je brezbržno šel čez cesto. Stopil je v javni avto in se odpeljal. Radič se je obupano oziral, kje je kak izvošček, da bi sledil Portugalcu. Ves besen se je ugriznil v ustnice, ker ni ukazal šoferju, naj ga počaka. Vendar si je zapomnil številko onega avta. Stopil je k vratom in pozvonil. Priglasil se je pod napačnim imenom Grgič in je prosil, da bi smel govoriti z gospodarjem.

Skrinjar ga je sprejel v udobnem salonu. Samo bi ga skoraj ne bil prepoznal; tako se je spremenil v obraz. Bil je bolj zabuhel. Ošabni podsmeh je izginil, zato pa mu je sijala iz oči lisičja pretkanost.

»Prosim, sedite,« je povabil. »S čim vam morem ustreči?«

Samo se je pogladil po podbradniku: »Zelo prijazni ste, da ste me takoj sprejeli. Prihajam v neki važni zadevi, o kateri sem hotel govoriti z Brandom. Nisem ga pa našel, ker je sinoči odletel v Turčijo.«

Skrinjar ga je radovedno pogledal: »Torej, za kaj gre pravzaprav?«

Samo je potegnil iz žepa list tajnega kodeksa in ga je položil na mizo: »Ne vem, če ste že poučeni o zadevi v Benetkah?«

»Vsekakor,« ga je prekinil Skrinjar »nerodna zadeva. Tod okrog pa tudi stika neki vohljač od interpola.«

»Res je; v Ritterjevi garaži je nekaj stikal. V cilj pa ni zadel, ker se ne bi dal tako neumno prepoznati.«

»Drži! Tega bomo že spravili na led. — Toda, prosim, k stvari.«

»Obstaja nevarnost, da je naš tajni kodeks v Benetkah padel v roke policiji. Zato je bil takoj popravljen,« je rekel Samo in pokazal na list na mizi. »Na fotografskem posnetku sem dodal spremembe in sem prišel, da ga vam pokažem. Prinesite vaš izvod, da vnesemo popravke. Svojega ne morem dati iz rok.«

»Od koga pa imate te popravke? Kdo pa ste pravzaprav?«

»Povedal sem vam svoje ime. Šef me je določil za obveščevalca. Izročil mi je tudi fotografski posnetek.«

Samo je dosti tvegalo, saj ni mogel biti gotov, da so njegova domnevanja pravilna. Skrinjar ga je ves prepaden gledal: »Prekleta smola! Pravkar je bil pri meri. Komaj je odšel, ste vi pozvonili. — Čudno, da mi ni nič omenil glede spremembe tajnega ključa.«

»Bržkone je pozabil, ker ima glavo polno drugih skrbi. Vedel je pa tudi, da bom jaz uredil vso zadevo. — Pojdite, prosim, po vaš izvod, da ga popravimo.«

Skrinjar je odšel, a ga dolgo ni bilo nazaj. Medtem je postrežnica prinesla steklenico konjaka in dva kozarčka. Postavila je pladenj na mizo in tiho spet zginila.

Končno se je gospodar le vrnil. Nalil je oba kozarca:

»Na zdravje, gospod Grgič!«

»Na vaše zdravje!«

Delo sta hitro opravila. Kar na celem je Skrinjar zamišljeno rekel: »Ne vem prav — toda vi me tako zelo spominjate na rekega mojega znanca iz domovine.«

Lastnik garaže je bil po Samovem obisku ves iz sebe. Dobro, da mu je uspelo svojega mehanika Grdola skrivaj spraviti iz garaže. Dobro, da je tistega policijskega vohljača speljal v napačno smer. Za nekaj časa se ga je sam morda le rešil. Čudno se mu je pa le zdelo, da se tisti komisar ali kar je že bil, ni spet pokazal in začel preiskovati po delavnici in še drugje spraševati. Nič takega se ni zgodilo. Ritterju je postalo malo tesno pri srcu. Pričakoval je kak policijski obisk; saj na to ga je pripravil Portugalac. Nič novega bi ne bilo zanj, tudi če bi se kak vohun vtihotapil med njegove delavce. Neverjetno se pa mu je zdelo, da se bo policaj tako hitro izdal.

Delagoa ga je obvestil o dogodkih v Benetkah. Tajni radijski sprejemnik v Skrinjarjevi vili je vse poročal. Komi se je po svojem begu oglašil pri Brandu. Oba skupaj sta jo pobrisala na bližnji Vzhod. Dogodkov torej na pretek. Komijeve žena je poslala še zadnje sporočilo, ki se je končalo z besedami: »Pričakujem najhujše.« Oddajnik je nato umolknil.

Delagoa je z Brandovo pomočjo organiziral Komijev beg. Potem se je za dva dni umaknil iz javnosti. Ko je po vrnitvi zvedel za policijski obisk v Ritterjevi garaži, si je dal natanko opisati tistega komisarja.

»Aha,« je vzkliknil, »tega pa poznam. Zdaj je pa tudi zame že skrajni čas.«

Preden je zapustil mesto, se je prav tiisto jutro oglašil pri Skrinjarju kot Samo. Drug drugega nista opazila. Uro pozneje je že sedel v letalu proti Rimu. Ritter je pa zaman čakal, da bi se še kdo od mednarodne policije zgledil v njegovi delavnici.

—0—

Samo se je moral precej obvladati, da se ni izdal, ko je Skrinjar omenil, da ga spominja na nekega znanca iz domovine.

»V čem pa obstaja ta podobnost?« je predržno vprašal.

»Ne vem pravzaprav. Morda v vaših gibih in v načinu, kako nagibate glavo.«

»Morda tudi v glasu?«

»Ne — ne morem reči!«

»Upam, da so vam ostali na tistega znanca samo prijetni spomini,« ga je Samo prav nedolžno povprašal. Igra je postajala že skrajno predrzna. Prav to je pa mikalo dr. Radiča ali Sama.

»Neprijetni!« je vzkliknil Skrinjar in zvrnil čašo konjaka. »Skoraj bi mi bil zapeljal ženo.«

Skrinjar si je zopet nalil kozarček. »Nič ni idealnega na tem svetu,« je pripomnil. »Ste poročeni?«

Samo se je olajšan nasmehnil: »K sreči ne,« je odvrnil.

»Zahvalite Boga!« Po četrtem kozarčku konjaka je postal Skrinjar še bolj zgovoren.

»Kot sem razumel,« je Samo silil vanj, »se z ženo nista prav razumela?«

Gospodar je vzdihnil: »Če že tako hočete, res je! Ali niste mnenja, da mora žena vedno pomagati možu?«

»Vsekakor! Vaša soproga ni tako delala?«

»Pač, a le bolj prisiljeno — vsaj kar se je tikalo mojih poslovnih zadev. V začetku je bilo tako, ko sem jo pa privadil njuhanju kokaina, je postala voljnija. Zнала je tudi prekupečevati. Stvar je pa bila zanjo dvoresna. Preveč se je navadila mamili. Moral sem jo poslati celo v zdravilišče.«

»Vi ste tudi vdani njuhanju?«

Skrinjar se je naglas zasmeljal: »A ne, sem se vedno branil. — Na zdravje, gospod Grgič! Raje imam alkohol; ta ni tako nevaren.«

Samo je tudi izpraznil kozarček: »Žalosten slučaj; upam, da je vaša gospa v dobrih rokah.«

»Pri profesorju Lenardu na Severniku. Dobra hiša, a me stane! Verjemite mi, da mi ni preostalo drugega. V njenih prividih je bilo že nevarno, da me bo izdala. No, sedaj pa me že tolaži srčkana plesavka,« se je zarežal.

—0—

»Seveda; naredimo kar moremo,« je pojasnjeval naslednji dan profesor Lenard Samu, ko se je zgledil v zdravilišču. »Ne moremo pa jamčiti, da se ne bi ponovila ta navada pri gospe Skrinjarjevi. Njen značaj ni prav trden.« (Dalje)

Astrologija in človekov značaj

V tem nadaljevanju se ne bom podrobneje spuščal v karakterologijo, vendar moram vseeno dodati nekaj pojasnil. Kaj je pravzaprav značaj ali karakter? Na kratko povedano: Posebnost človekovega hotenja in ravnanja predstavlja njegov značaj. Značaj je torej izraz bistvenih lastnosti človeka. V mnogih primerih je ta tako izrazit, da vpliva mnogo močneje kot pa oseba sama. To so v prvi vrsti zunanji znaki, po katerih skoraj vsi sodimo svojega bližnjega in v pre mnogih primerih so te sodbe popolnoma zgrešene. Da je v resnici tako, nam že sam pogovor pove: »Ni vse zlato, kar se svetli.«

V našem primeru pa bom opustil ta zunanji videz posameznika, kajti zanima nas le notranji smisel, torej duševna vsebina te zunanosti. K zgornji definiciji značaja moram dodati še to: Lastnosti, so toliko bolj trdne, kolikor globlje so se zakoreninile. Ta vtisnjena oblika pa se skozi življenje razvija. Značaj v pravem pomenu besede, torej tisti globoko vtisnjeni ali zakoreninjeni, spremeni sicer le oblike svojega izraza, ne pa bistva. Tako imenovane osnovne spremembe značaja so ali v razvojnem načrtu že naznačene, ali pa predstavljajo grobo obliko samoprevare in prevare dru-

gih. Med te slednje tipe spadajo ljudje s tako imenovanim »pridobljenim značajem«, torej nepravim značajem, še bolje pa ga nakažemo kot »okolnostni značaj«. Primerjamo jih lahko s kameleoni, ki sicer spreminjajo barvo, medtem ko nekateri ljudje spremene ali prikrijejo svoj pravi značaj glede na okolnosti in koristi. To naj bi zadoščalo in upam, da bo lahko vsak znal pravilno tolmačiti in razumeti nadaljnja izvajanja.

Omeniti moram nadalje še to — in temu se bo morda marsikdo čudil — da bom vzel kot podlago za predstavljanje posameznih tipov značajev znanstveno astrologijo. Astrologija je v antiki bila to, kar danes razumemo pod imenom psihoanaliza, torej pogled v globino človekove duše, v njegovo podzavest.

Po tem kratkem uvodu preidimo torej k zadevi sami. Primeri značajev, ki jih bom orisal, veljajo tako za moške kot za ženske, in sicer veljajo kot nekaj srednji osnovni značaj, ki pa je v neki meri podvržen tudi vplivom predhodnega ali naslednjega zodiakalnega simbola; to le takrat, kadar

ŠPORTNI PREGLED

PREGLED ITALIJANSKEGA ŠPORTA V LETU 1962

Končni uspehi in neuspehi

3

V lahki atletiki je Italija lani zabeležila dva poraza (Nemčija in Švedska) ter dve zmagi (Švica in Jugoslavija). Toda največji uspeh predstavlja zmaga Moraleja v tekmah za evropsko prvenstvo v Beogradu na 400 m ovire s časom 49"2, ki je najboljši čas na svetu (tudi Davis je dosegel isti čas). Odlični so tudi izidi tekačev Cornacchie (2. na 100 m ovire) in Ottolina (3. mesto na 200 m). Italija ima tako kar 5 svetovnih viškov (Morale, Berruti, Lievore in dva Pamich), in sicer 400 m ovire, 200 m, kopje ter hoja na 30 in 50 km). Ženska atletika je dosegla zadovoljive izide (3 zmage: Francija, Jugoslavija in Švica ter 2 poraza: Madžarska in Romunija). Od tekmovalcev moramo omeniti Govonijev (tek), Bertoni (tek z ovirami) in Vettorazzo (daljina). Italijanski ekipni prvak je FIAT-Torino, ki je bil prvi tudi v ženski konkurenci.

V plavanju je Italija zelo šibka. Le tekmovalci Saini in Beneck sta se v začetku ojunčili ter pripomogli, da je Italija porazila Francijo, moški pa so klonili proti Nemčiji. Na tekmah za italijansko moško prvenstvo se je povsem nepričakovano pojavil mladi Orlando, ki je bil prvi na 200, 400 in 1500 m z novimi državnimi viški. Kot vedno, se je odlikoval Fritz Dennerlein, prvi na 100 m, mešano in na 200 metuljček (2'16"2, najboljši čas Evrope). Na tekmah za evropsko prvenstvo je Italija doživela hud poraz ter osvojila samo tri mesta. Le Dennerlein, ki pa ni nastopil v Leipzigu, je izboljšal svoj evropski višek na 200 m metuljček s časom 2'12"6. Poraz je Italija doživela tudi v plavalnem tekmovanju šestih držav, ki je bil lani v Rotterdamu. V waterpolu je Italija bila hudo porazena v Leipzigu (zasedla je 8. mesto!).

Državno prvenstvo pa je že četrto zaporedoma osvojila ekipa Recco.

V težki atletiki je pa Italija bila uspešna. V rokoborbi se je udeležila obeh tekmovalcev za svetovno prvenstvo, ki sta bili v Toludu (ZDA). Fabra se je uvrstil na drugo mesto, Ferrari na tretje. Grassi, ki je bil četrty v Toledu, se je maščeval v Beogradu, kjer se je uvrstil na prvo mesto. Na evropskem prvenstvu judo športa je bil Venturelli drugi, v dviganju uteži sta se Grandi in Mannironi uvrstila na 6. mesto na tekmovalstvu za svetovno prvenstvo, ki je bilo v Budimpešti.

Da končamo z našim pregledom, nam preostanejo še 4 športi. Glede sabljanja so v Italiji nastale težave. Zanimivo je, kako je vlada začela upoštevati, da je raven nekdanje zelo slavne italijanske šole zelo padla. V Buenos Airesu so Italijani zabeležili grenke poraze in prav tako se je zgodilo v Beogradu, Duisburgu in na Dunaju. Važno pa je, da se mladina začne zanimati tudi za ta šport. Tudi za streljanje je v Italiji precej zanimanja. Alberto Ambrecht, državni prvak druge kategorije, je najboljši dokaz za to trditev. Italijanski prvak je ponovno postal Casciano. Na evropskem prvenstvu so Italijani osvojili kar štiri prva mesta (1. Casciano), medtem ko so doživeli velik poraz na svetovnem prvenstvu. V streljanju na goloba sta se odlikovala Giorgetti (svetovni prvak) in Rosini (italijanski prvak). Italijani so zelo zadovoljni, ker so postali ponovno svetovni prvaki v balinčanju. Osvojili so tudi evropsko prvenstvo ter zmagali lani povsod, kjer so nastopili. Italijani še vedno upajo, da se zvezi združita (v Italiji sta dve zvezi za balinčanje). Zaman pa skušajo uveljaviti moderni peterbol, za katerega je morda samo 50 gojencev. Vsekakor je Ottaviani žel precejšnje uspehe na več tekmovaljih.

D. T.

ŽENA IN DOM

O ŽENSKAH, KI SE ŽRTVUJEJO IN SO SREČNE

Opisala bom primer treh požrtvovalnih žensk, ker mislim, da bo to marsikomu koristilo in bilo v tolažbo, bolj kot katerokoli drugo pisanje.

Prvi je primer ženske, ki je stara okrog 30 let. Ima starše, ki so že stari, ona pa skrbi zanje. Lahko bi se omožila, toda kaj bi bilo potem z njenimi starši? Kdo bi skrbel zanje? Tako ona dela in se noče poročiti. Ko bo ostala sama in bo prosta, bo nedvomno prestara, da bi se lahko poročila. Toda prav to si želi; ostati sama, čimveč in se žrtvovati za starše.

Kot vidite, gre za enega mnogih primerov žensk, ki za druge žrtvujejo svojo žensko usodo. Marsikdo si misli, da ta ženska ni zadovoljna, da je otožna. Toda to ni res. Ona je zadovoljna in srečna na svoj način. Redkokdaj najdemo tako mirno in tako srečno osebo, kot je ona. Nikoli je nisem videla z otožnim obrazom, nikoli nisem slišala iz njenih ust žalostnih besed, nikoli nisem razbrala iz njenih oči obžalovanja za življenje brez ljubezni.

Druga ženska, o kateri vam hočem nekaj povedati, ima 24 let in je poročena. Leto pred poroko je njen zaročenec oslepel pri avtomobilski nesreči. Ona pa se je vseeno omožila z njim, ker ga je imela rada, proti volji vseh. Ni lahko biti žena slepca, ker ga mora spremljati povsod, treba mu je preskrbeti vse, kar potrebuje, odgovoriti se mu na raznim zabavam, kinu, televiziji. Za mnoge ženske bi to pomenilo veliko žrtev, toda zanjo ne. Nasprotno, sedaj je zadovoljna, mnogo bolj kot prej. Posebno sedaj je njeno veselje doseglo višek, ker pričakuje otroka.

Tretja ženska je še dekle 20 let. Še pred nedavnim je imela svoj avtomobil, veliko je potovala, oblačila se je v najboljših modnih hišah, to pa po zaslugi očeta, ki je bil zelo bogat. Kmalu pa

so izgubili vse, kar so imeli, in nenadoma so se znašli na cesti. Mati je potem zbolela in umrla, oče pa je moral v zapori. Dekle, na katerega so bogati prijatelji sedaj popolnoma pozabili, je moralo delati, če se je hotelo preživljati. Imelo je trdno voljo, da se nečesa nauči in v tem je tudi uspela. Dobil je zaposlitev in to ji je dovoljevalo, da je pomagala očetu. Prej je dekle živelo v mestu, v bogati vili in imelo na razpolago služkinje. Sedaj stanuje v predmestju v majhni sobi. Ob sobotah popoldne ostaja doma, kjer šiva, lika, pere in pospravlja. Sedaj ima mnogo prijateljev med delovnimi tovariši in je popolnoma zadovoljna. Prej je imelo toliko stvari na razpolago, a ni bilo nikoli zadovoljna, sedaj ima samo to, kar ji je nujno potrebno in je srečno. Pravi, da se čuti bolj svobodno, mlajšo. Prej se ji je pri 18 letih dozdevalo, da je mnogo starejša, kot je sedaj. Morda se bo čez kako leto poročila z enim izmed svojih novih prijateljev, toda prej mora še nekaj prihraniti. V kino zahaja samo enkrat na mesec in bolj uživa kot pa takrat, ko je lahko hodila tudi po dvakrat dnevno.

Seveda bi vam lahko govorila o ženskah, ki so doživle velike uspehe, o tistih, ki so prišle do slave in bogastva, toda ali bi vas podobne zgodbe res zanimalo? Bi vam lahko kaj koristile? Mislim, da ne. Slava in uspehi zanimajo tiste, ki jih dosežejo, ne pa druge. Primeri omenjenih treh žensk pa nas učijo, da smo lahko veseli in srečni tudi, če se žrtvuemo za bližnjega. Mnogokrat se pritožujemo in se čutimo nesrečne za malenkosti, a druge, pogledajte jih, kako znao biti srečne tudi pri največjih žrtvah! Od njih se moramo učiti in ako pomislimo nanje, ugotovimo, kako smo lahko tudi mi srečni, če so srečne druge, ki so v mnogo težjih pogojih od naših.

Ondina

Astrologija
in človekov značaj

(Nadaljevanje z 8. strani)

ade datum rojstva na dan prehoda Sonca iz ene ga simbola v drugega.

Začel bom torej kar z ljudmi, ki so rojeni v znamenju KOZOROGA (23. dec. do 20. jan.). Dobri in slabe lastnosti: Človek-Kozorog je zelo delaven; njegovo neprestano stremljenje je denar. Do uspeha se prebije preko stalnih bojov in hudih preizkušenj in nemalokrat doživi tudi izgube ali poraze. Radi se dokopljejo do vplivnih položajev, dasi se na zunaj hočejo pokazati neznatne; hočejo voditi in gospodariti, vendar znajo to storiti skoraj neopazno. Niso sicer vsestransko nadarjeni, zato se radi specializirajo v najrazličnejših poklicih, ker le tako lahko pridejo na površje. So dobri organizatorji, preudarni (vsaki stvari gredo do dna), preračunljivi, solidni in varčni; odlikuje jih tudi poštenost, odkritosrčnost in zvestoba. Pri delu so vztrajni, previdni in natančni. Včasih se tako poglabijo v delo, da za okolico nimajo niti časa. Po naravi so mirni in celo melanholični; včasih zapadejo omahovanjem in neodločnosti, zaradi česar zamude marsikatero dobro priliko. Do ljudi, posebno nepoznanjih, so zadržani, rezervirani, celo v ljubezni je zadržan, vendar pa ni rečeno, da ne zna pokazati svoja čustva napram prijateljem ali ženi, ko si je pridobil njih zaupanje — celo zelo strasten postane.

Poleg teh dobrih lastnosti pa ima človek-Kozorog tudi zelo slabe, ki dostikrat otežkočajo življenje drugim ljudem. Pod neugodnimi pogoji pridejo do zraza sumničnje, nezaupanje, egoizem, nezadovoljstvo, skopost, kritičnost in močna melanholija. Z radi tega si dostikrat nakopljejo precej sovražnikov, vendar s svojo diplomacijo zopet vse poravnajo. Ljubezensko in zakonsko življenje ni ravno harmonično, ker ne pozna nežnosti, temveč bolj prijateljsko zvestobo. V neredkih primerih pride do ločitve, seveda če si ni izbral sebi primerne tovarišice. Po neumornem in trdem boju si največkrat pridobe posest in lahko dožive visoko starost seveda pa se morajo paziti predvsem bolezni na vratu, na pljučih, pred prehladi, revmatizmom, žlednimi motnjami in melanholijo.

Ženske so več ali manj podobne moškim. Treba jih je znati duševno osvojiti. So požrtvovalne, zaupljive in zveste. Za ljubezen imajo le malo smisla, zato pa imajo duševna nagnjenja, včasih občutek osamljenosti, tu pa tam so samovoljne, toda požrtvovalne in znajo ustvariti domačnost. Včasih se nenadoma prebudijo iz mrzle srčne otopelosti in oči jim za trenutek strastno zažare. — Temu značaju najbolj ustrežata žena ali mož, ki sta rojena v znamenju »Devica« (28/8-23/9) ali v znamenju »Bika« (21/4-20/5).

Cozmoastro

Iz kulturnega življenja

NAJBOLJŠI FILM LETA

Pred kratkim so v New Yorku slovesno razglasili za najboljši film lanskega leta »Najdaljši dan« Darryla F. Zanucka. Ta film predvajajo te dni tudi že v Trstu. V njem igrajo v glavnih vlogah John Wayne, Richard Todd, Henry Fonda, Mel Ferrer, Richard Burton, Robert Mitchum in še mnogi drugi znani igralci. Film prikazuje, kot znano, zavezniški vdor na evropsko celino v Normandiji leta 1944.

Za najboljšega režiserja leta pa so Američani proglasili Angleža Davida Leana, ki je zrežiral film »Polkovnik Lawrence Arabski«, v katerem igra glavno vlogo Alec Guinness. Ta film je doživel ob nedavni premieri v Londonu zelo dobre ocene.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V nedeljo, 3. febr., ob 16. in ob 20. uri
v Prosvetni dvorani v Gorici,
v nedeljo, 10. febr. ob 17. uri na Kontovelu

André Roussin

»KADAR SE STORKLJA ZABAVA«
komedija v štirih dejanjih

Prepovedano mladini izpod 18. leta!

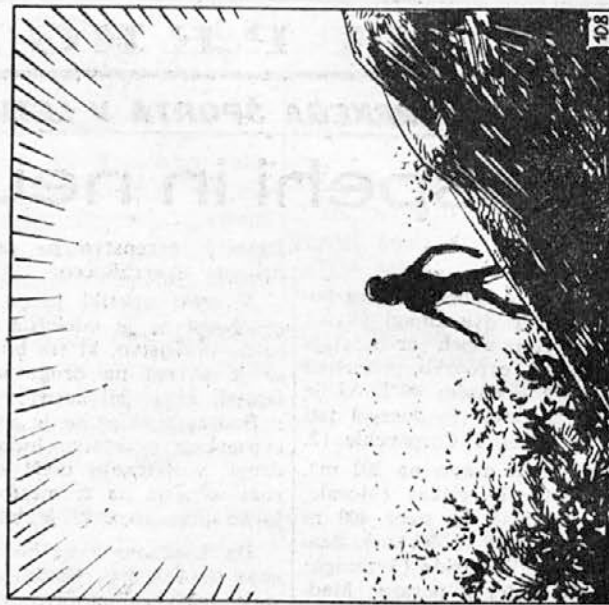
105. Z gorečo vejo je nagnal volkove in ob njem so ostali na prazni Skali sveta le njegovi prijatelji Akela, Baghira in kakšnih deset volkov, ki so se v prepiru zavzeli zanj. Zdajci je dečka zabolelo v prsih, kakor ga ni še nikoli. Žalostno je vzdihnil, zahteval in solze so se mu vtilile po obrazu. Volkovi so ga začudeno gledali.

104. »Ti osmojena stara džungelska mačka — pojdi zdaj!« Zapretil mu je z gorečo palico in tiger je zacvilil v smrtnem strahu. »Toda zapomni si,« je nadaljeval Mavgli, »da se bom še vrnil na Skalo sveta. In takrat pridem tako, kot se človeku spodobi! Na plečih bom nosil tvojo kožo! Izgini! In tudi vi, psi, se poberte proč!«

103. Akela, mogočni stari volk, ki vse svoje življenje ni prosil milosti, je sedaj proseče dvigal glavo k Mavgliju. Baghira mu je zasepetal: »Reši Ake- lo smrti! Vedno ti je bil prijatelj!« Deček je je- zno zavpil: »Akela je svoboden in sme živeti kakor hoče. Ne boste ga ubili, ker jaz ne dovolim tega!« Potem se je znova obrnil k tigru.

108. »Prav gotovo se vrnem!« je zagotavljal Mavgli in solze so mu tekle po obrazu. Ne smete me pozabi- ti. Povejte še onim v džungli, naj me nikar ne pozabijo. Zora je vstajala, ko je hitel Mavgli v dolino, da poišče tista skrivnostna biča, ki se jim pravi ljudje.

107. Bratje volkovi so mu obljubili, da ga bodo obiskovali v vznožju hriba, ko bo človek, in da se bodo v nočeh pogovarjali z njim. Oče volk pa mu je rekel: »Vrni se kmalu! Oh, ti pametna žabica, vrni se kmalu, zakaj stara sva, tvoja mati in jaz.« »Pridi čimprej!« je pristavila volčica. »Vedi, da sem te ljubila bolj kot svoje lastne otroke!«

106. »Kaj je to? Ali umiram, Baghira?« je vprašal deček, ki je prvič v življenju jokal. »Ne, bratec!« mu je odgovoril panter, »to so samo solze, kot jih imajo ljudje. Pusti jih, naj teko, Mavgli, saj so samo solze. Zdaj vidiš, da si človek, in da se mo- raš vrniti med ljudi.« Deček je vstal in odšel v votlino, da bi se poslovil od svoje volčje družine.

Za
naše
najmlajše

18

DO KČD>KČD X-A-J-ZC
ANDZUK
RŠE: MIKI
MUSTER